



Polasaí Bí Cineálta

Chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi

1. Réamhrá
2. Sainmhíniú ar an mbulaíocht
3. Mír A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bpolasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi
4. Mír B: Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc
 - i. Cultúr agus Timpeallacht
 - ii. Curaclam
 - iii. Polasaí agus Pleanáil
 - iv. Caidreamh agus Comhpháirtíochtaí
5. Mír C: Ag dul i ngleic le hIompraíocht Bhulaíochta
 - i. A aithint ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta
 - ii. Sa chás gur tharla iompraíocht bhulaíochta
 - iii. Athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn - A chinneadh an bhfuil deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta
 - iv. Bainfidh an scoil úsáid as na cuir chuige seo a leanas chun tacú leo siúd a ndéanfar bulaíocht orthu, iad siúd a bheidh mar fhinné agus iad siúd a léireoidh iompraíocht bhulaíochta
 - v. Seirbhísí Tacaíochta
6. Mír D: Maoirseacht

Ghlac Bord Bainistíocht Mheánscoil Gharman an polasaí seo a leanas chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Comhlíonann an polasaí seo go hiomlán ceanglais *Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna 2024*.

Aithníonn an Bord Bainistíochta go gcuireann iompraíocht bhulaíochta as do chearta an linbh mar a leagtar amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh. Tá freagracht orainn go léir, mar phobal scoile, oibriú le chéile chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi agus chun déileáil leis an tionchar diúltach a bhíonn ag iompraíocht bhulaíochta.

Táimid tiomanta do chinntiú go gcoinnítear gach scoláire a fhreastalaíonn ar ár scoil saor ó dhíobháil agus go bhfuil folláine ár scoláirí chun tosaigh i ngach rud atá á dhéanamh againn. Aithnímid an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith ag iompraíocht bhulaíochta ar shaol ár scoláirí agus táimid tiomanta go hiomlán d'iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Deimhnímid go ndéanfaimid, i gcomhréir lenár n-oibleagáidí faoi reachtaíocht chomhionannais, gach beart atá indéanta de réir réasúin chun ciapadh scoláirí nó baill foirne a chosc ar aon cheann de na naoi bhforas a shonraítear: inscne, stádas sibhialta, stádas clainne, claonadh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus a bheith mar bhall den Lucht Siúil.

Sainmhíniú ar an mbulaíocht

Tugtar sainmhíniú ar an mbulaíocht in *Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna* mar iompraíocht spriocdhírthe, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó grúpaí daoine sa tsochaí. Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de ghnásanna Bí Cineálta.

Ní mór do gach scoil polasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm ina leagtar amach conas a chuireann pobal na scoile cosc ar iompraíocht bhulaíochta agus conas a théann sé i ngleic léi. Déantar foráil i gCód Iompraíochta na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí nach iompraíocht bhulaíochta í.

Mír A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bpolasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi

Tugadh deis do gach ball dár bpobal scoile ionchur a bheith acu i bhforbairt/athbhreithniú an pholasaí seo.

	Dáta an Chomhairliúcháin	Modh Comhairliúcháin
Foireann na Scoile		
Scoláirí		
Tuismitheoirí		
Bord Bainistíochta		
Pobal na scoile i gcoitinne (de réir mar is cuí mar shampla tiománaithe bus)		
An dáta ar faomhadh an polasaí:		
An dáta is déanaí a ndearnadh athbhreithniú ar an bpolasaí:		

Mír B: Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc

Leagtar amach sa mhír seo na straitéisí coisctheacha a úsáidfí an scoil. Ina measc sin tá straitéisí atá dírithe go sonrach ar iompraíocht bhulaíochta ar líne a chosc, iompraíocht bhulaíochta homafóbach agus trasfhóbach, iompraíocht bulaíochta ciníche, iompraíocht bulaíochta gnéasaí agus ciapadh gnéasach de réir mar is cuí.

1. Cultúr agus Timpeallacht

Tá cultúr agus timpeallacht scoile atá dearfach agus ionchuimsitheach fíorriachtanach chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Ba cheart go mbeadh timpeallacht na scoile ina spás ina mothaíonn scoláirí agus baill foirne na scoile muintearas agus ina mothaíonn siad go bhfuil siad sábháilte, nasctha agus go bhfuil tacaíocht á fáil acu.

- Duine Fásta Iontaofa
- Spásanna fisiciúla sábháilte a chruthú i scoileanna
 - o Soilsiú maith ann chun cúinní nó spásanna dorcha a sheachaint
 - o Bacainní amhairc amhail póstaeir a bhaint d'fhuinneoga
 - o múrphictiúir, saothair ealaíne agus comharthaíocht cúnamh a thabhairt do scoileanna chun luachanna na scoile, amhail comhionannas, éagsúlacht, ionchuimsitheacht agus meas a chur chun cinn

2. Curaclam

- Tá deiseanna rialta ag scoláirí oibriú i ngrúpaí beaga lena bpiaraí, rud a d'fhéadfadh cabhrú le braistint nascachta, muintearais agus comhbhá a fhorbairt i measc scoláirí
- Cuireann na hábhair churaclaim a sholáthraítear do scoláirí deiseanna ar fáil chun ionchuimsitheacht agus meas ar an éagsúlacht a chothú
- Tá sé mar aidhm ag na curaclaim don Oideachas Sóisialta, Pearsanta agus Sláinte (OSPS) agus don Oideachais Caidrimh agus Gnéasachta (OCG) ag leibhéal na bunscoile folláine, féinmhuinín agus muintearas scoláirí a chothú agus braistint freagrachta pearsanta na scoláirí a fhorbairt maidir lena niompraíocht agus lena ngníomhaíochtaí féin
- Is féidir scileanna maidir le foghlaim shóisialta agus mhothúcháinach (SEL) na scoláirí a fheabhsú le curaclam OSPS
- Achmhainní Ranganna OSPS
 - o Achmhainní: <https://www.hse.ie/eng/about/who/healthwellbeing/hse-education-programme/ant-tsraith-shoisearach-acmhainni-sphe/>
 - o Fuse: <https://antibullyingcentre.ie/fuse/>
 - o Webwise: [The Respect Effect –](#)
- San Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil (OSSP) dírtear ar idirspleáchas daoine i bpobail agus ag na leibhéil náisiúnta agus idirnáisiúnta
- Is féidir an Stair, agus sa tSraith Shinsearach an Pholaitíocht agus an tSochaí a úsáid chun feasacht ar chiníochas agus ar choilíneacht a mhúscailt
- Tá acmhainní agus ábhair ar fáil freisin chun tacú le cultúr agus stair an Lucht Siúil a chuimsiú i ngach réimse den churaclam

3. Polasaí agus Pleanáil

- Ba cheart go mbeadh folláine phobal na scoile ag croílár pholasaithe agus phleananna na scoile
- Níl iompraíocht bhulaíochta inghlactha, agus ba cheart é sin a chur in iúl do gach ball de phobal na scoile
- Polasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a fheidhmiú, ar polasaí é ina leagtar amach an chaoi a gcoisceann pobal na scoile iompraíocht bhulaíochta agus a dtéann sé i ngleic léi
- Plé a dhéanamh le pobal a scoile chun a bpolasaí a fhorbairt agus a athbhreithniú
- Ábhar an pholasaí a chur in iúl do phobal na scoile agus don phátrún agus ba cheart é a fhoilsiú ar shuíomh gréasáin na scoile
- Leagan den Pholasaí Bí Cineálta maidir le hIompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Aghaidh a Thabhairt Uirthi atá oiriúnach do scoláirí agus sothuigthe a fhorbairt agus a fheidhmiú
- An polasaí atá oiriúnach do scoláirí a chur ar taispeáint in áit inar féidir le scoláirí agus tuismitheoirí é a fheiceáil – mar shampla ag leibhéal súl na scoláirí i seomraí ranga, in ionad fáiltithe na scoile, i ndialanna na scoláirí. An polasaí sin a chur in iúl le léirithe gearra nó é a chur i gcló mar bhileog nó mar dháileán agus é a phlé ag tionóil scoile nó sa rang.

4. Caidreamh agus Comhpháirtíochtaí

Tá naisc láidre idirphearsanta thar a bheith tábhachtach chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi go héifeachtach. Tugann réimse de struchtúir fhoirmiúla agus neamhfhoirmiúla amhail comhairlí scoláirí, clubanna scoile, cumainn tuismitheoirí agus foirne tacaíochta scoláirí tacaíocht do na naisc idirphearsanta sin.

D'fhéadfaí a mheas go ndéanann siad seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é, caidreamh agus comhpháirtíochtaí a neartú idir baill de phobal na scoile:

- Tionscnaimh feasachta atá aoisoiriúnach agus a fhéachann ar na cúiseanna atá le hiompraíocht bhulaíochta agus an tionchar atá aici, lena náirítear iad siúd a théann i ngleic le cairdeas a stiúradh, bulaíocht bunaithe ar fhéiniúlacht, bulaíocht chiníoch, bulaíocht homafóbach/trasfhóbach, gnéasachas agus ciapadh gnéasach.
- Tacú le rannpháirtíocht ghníomhach scoláirí i saol na scoile.
- Tacú le rannpháirtíocht ghníomhach tuismitheoirí i saol na scoile, lena náirítear iad siúd a bhféadfadh sé a bheith deacair nó dúshlánach dóibh dul i mbun plé leis an scoil de bhrí nach bhfuil eolas acu ar an gcóras oideachais nó de bharr bacainní teanga nó cultúrtha.
- Ceardlanna nó seimineáir a reáchtáil do scoláirí, foirne scoile agus tuismitheoirí chun feasacht ar thionchar na bulaíochta a mhúscailt. > Tacú le gníomhaíochtaí a fhorbraíonn comhbhá, meas agus teacht aniar. > Tacaíocht piaraí amhail meantóireacht piaraí a spreagadh. > Gníomhartha cineálta a chur chun cinn. > Fadhbhréiteach a theagasc. > Díospóireachtaí a óstáil.

Tá na polasaithe maoirseachta agus monatóireachta a leanas i bhfeidhm ag an scoil chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Beart tábhachtach is ea maoirseacht chuí chun cabhrú le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

- Feiceálacht na mball foirne atá i mbun maoirseachta ag amanna sosa a fheabhsú lena náirítear le linn dualgas clóis
- meascán de ghníomhaíochtaí eagraithe ar fáil le linn amanna sosa
- Maoirseacht agus monatóireacht ar sheomraí ranga, ar dhorchlaí, ar thalamh na scoile, ar thurasanna scoile agus ar ghníomhaíochtaí seach-churaclaim
- Tabharfar ar bhaill foirne nach mbíonn ag teagasc agus ar bhaill eile a bheith san airdeall agus eachtraí a chur in iúl do na múinteoirí ábhartha
- Beidh maoirseacht i gceist leis i dtaca leis an úsáid a bhaineann daltaí as teicneolaíocht cumarsáide sa scoil.

Mír C: Ag dul i ngleic le hlompraíocht Bhulaíochta

Seo a leanas an múinteoir/na múinteoirí atá freagrach as dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta:

- Múinteoir Ranga

- An Príomhoide agus an Leas-phríomhoide

Nuair a tharlaíonn iompraíocht bhulaíochta, déanfaidh an scoil:

- A chinntiú go n-éistear leis an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus go gcuirtear é/í ar a s(h)uaimhneas.
- Iarracht príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú.
- Gach comhrá go hógair.
- Aois agus cumas na ndaoine atá i gceist a mheas.
- A éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á dhéanamh air/uirthi maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- A ghníomhú go tráthúil.
- Tuismitheoirí na ndaoine atá i gceist a chur ar an eolas.

Is iad seo a leanas na céimeanna a ghlacfaidh an scoil le fáil amach an raibh iompraíocht bhulaíochta á déanamh, na cuir chuige a glactar chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn:

Ba cheart go mbeadh sé mar phríomhaidhm agus aghaidh á tabhairt ar thuairiscí ar iompraíocht bhulaíochta stop a chur leis an iompraíocht bhulaíochta agus, a oiread agus is féidir, an caidreamh idir na scoláirí atá i gceist a athbhunú.

1. A aithint ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta

Agus an múinteoir ag aithint ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta ba chóir don mhúinteoir machnamh a dhéanamh ar na nithe seo a leanas: cad, cá háit, cathain agus cén fáth?

- má bhíonn grúpa scoláirí i gceist, ba chóir teagmháil a dhéanamh le gach scoláire ina (h)aonar ar dtús
- ina dhiaidh sin, ba chóir bualadh le gach scoláire atá i gceist mar ghrúpa
- ag an gcruinniú grúpa, ba chóir go niarrafaí ar gach scoláire a c(h)untas féin ar ar tharla a thabhairt lena chinntiú go bhfuil gach duine sa ghrúpa soiléir faoi thuairimí a chéile
- ba chóir tacaíocht a thabhairt do gach scoláire de réir mar is cuí, i ndiaidh an chruinnithe grúpa
- b'fhéidir go mbeadh sé ina chuidiú a iarraidh ar na scoláirí atá i gceist a gcuntas ar an eachtra/na heachtraí a scríobh síos

Chun a chinneadh an iompraíocht bhulaíochta í an iompraíocht a thuairiscítear, ba cheart duit machnamh a dhéanamh ar na ceistanna seo a leanas:

- 1. An bhfuil an iompraíocht dírithe ar scoláire ar leith nó ar ghrúpa scoláirí?**
- 2. An bhfuil sé i gceist dochar fisiciúil, sóisialta nó mothúchánach a dhéanamh de bharr na hiompraíochta?**

3. An bhfuil an iompraíocht á léiriú arís agus arís eile?

Más ‘Tá’ an freagra ar gach ceann de na ceisteanna thuas, is iompraíocht bhulaíochta í an iompraíocht agus ba chóir dul i ngleic léi de réir Ghnásanna Bí Cineálta.

D’fhéadfadh sé go measfaí gurb ionann eachtraí aon uaire agus bulaíocht i gcásanna áirithe. D’fhéadfadh sé go measfaí gurb ionann agus iompraíocht bhulaíochta teachtaireacht ghoilliúnach amháin a phostáiltear ar na meáin shóisialta mar is ródhócha go ndéanfar í a roinnt mórán uaireanta agus mar sin déanfar iompraíocht leantach di.

Más “Níl” an freagra ar aon cheann de na ceisteanna thuas, ní iompraíocht bhulaíochta an iompraíocht.

Déantar foráil i gCód Iompair na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí.

2. Sa chás gur tharla iompraíocht bhulaíochta

- Níltear ag súil go ndéileálfadh scoil le hiompraíocht bhulaíochta a tharlaíonn nuair nach mbíonn scoláirí faoi chúram nó faoi fhreagracht na scoile. Sa chás go mbíonn tionchar ag an iompraíocht bhulaíochta sin ar scoil, áfach, tá iallach ar scoileanna tacú leis na scoláirí atá i gceist.
- Sa chás nach scoláire ón scoil an scoláire a léiríonn iompraíocht bhulaíochta ach gur scoláire ón scoil an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici, ba chóir don scoil tacaíocht a thabhairt don scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus dul i mbun plé leis/léi agus leis na tuismitheoirí chun cinneadh a dhéanamh maidir leis na bearta is féidir a dhéanamh.
- Tá sé tábhachtach go mbeadh foireann na scoile cóir agus seasmhach sa chur chuige chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta.
- Teastaíonn tacaíocht ón scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus ón scoláire a léiríonn an iompraíocht bhulaíochta araon.
- Tá sé tábhachtach go rachfaí i mbun plé leis an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici gan mhoill chun go mothódh sé/sí go bhfuil tacaíocht á fáil aige/aici, ar a s(h)uaimhneas, agus sábháilte.
- Ba chóir d’fhoireann na scoile na tacaíochtaí a theastaíonn ón scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á léiriú aige/aici a aithint chun deacrachtaí gaolmhara a bhainistiú níos éifeachtaí agus chun a chinntiú go ndéantar freastal ar a riachtanais.
- I bhfianaise chastacht na hiompraíochta bulaíochta glactar leis go ginearálta nach bhfuil aon chur chuige amháin a oibríonn go héifeachtach i ngach aon chás. . Ní mór do gach scoil mar sin an cur chuige is fearr a oireann dá cúinsí féin a chinneadh.
- Níor chóir go mbainfí úsáid as cuir chuige amhail cleachtais aisiríocha agus eadráin chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta ach amháin sa chás go bhfuil na múinteoirí a bheidh páirteach oile i dtaobh na gcur chuige seo a úsáid agus gur thoiligh na scoláirí atá i gceist go núsáidfí iad.

Ní mór cloí leis na prionsabail seo a leanas agus aghaidh á tabhairt ar iompraíocht bhulaíochta:

- a chinntiú go n-éistear leis an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici agus go gcuirtear é/í ar a s(h)uaimhneas
- iarracht a dhéanamh príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú
- gach comhrá a dhéanamh go híogair
- aois agus cumas na ndaoine atá i gceist a chur san áireamh
- éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás
- gníomhú go tráthúil
- tuismitheoirí na ndaoine atá i gceist a chur ar an eolas

Tuismitheoirí

Is cuid lárnach de phobal na scoile iad tuismitheoirí agus tá ról tábhachtach acu, i gcomhpháirtíocht le scoileanna, maidir le dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta.

Sa chás gur tharla iompraíocht bhulaíochta, ní mór teagmháil a dhéanamh le tuismitheoirí na bpáirtithe atá i gceist go luath chun iad a chur ar an eolas maidir leis an gcás agus chun dul i gcomhairle leo faoi na bearta atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht mar atá leagtha amach sa pholasaí seo.

I gcásanna ina léiríonn scoláire imní faoi na tuismitheoirí a bheith á gcur ar an eolas, ba chóir don scoil plean oiriúnach a cheapadh chun tacú leis an scoláire agus maidir le conas a cuirfear a t(h)uismitheoirí ar an eolas.

Ba chóir do scoileanna bacainní cumarsáide a d'fhéadfadh a bheith ann agus cumarsáid á déanamh le tuismitheoirí a chur san áireamh, mar shampla, bacainní litearthachta, inniúlachta digití nó bacainní teanga.

Iarratais gan aon ghníomhaíochtaí a dhéanamh

D'fhéadfadh sé go n-iarrfadh scoláire a dhéanann iompraíocht bhulaíochta a thuairisciú ar bhall foirne gan aon rud a dhéanamh faoin iompraíocht seachas “faire amach” dó/di.

Sa chás sin, tá sé tábhachtach don bhall foirne comhbhá a léiriú leis an scoláire, déileáil leis an gcás go tuisceanach agus labhairt leis an scoláire chun a oibriú amach le chéile cad iad na bearta is féidir a dhéanamh chun dul i ngleic leis an gcás agus conas a cuirfear a t(h)uismitheoirí ar an eolas.

Tá sé tábhachtach go mothódh an scoláire a d'fhulaing iompraíocht bhulaíochta sábháilte.

D'fhéadfadh tuismitheoirí freisin scoileanna a chur ar an eolas faoi iompraíocht bhulaíochta a tharla agus a iarraidh ar an scoil go sonrach gan aon ghníomhaíochtaí a dhéanamh. Ba chóir do thuismitheoirí an tiarratas seo a dhéanamh chuig an scoil i scríbhinn nó ba chóir go n-éascófaí iad chun é sin a dhéanamh sa chás go bhfuil bacainní litearthachta nó inniúlachta digití nó bacainní teanga ann.

Mar sin féin, agus iarratas an tuismitheora á chur san áireamh, d'fhéadfadh sé go gcinneadh scoileanna, ag brath ar na cúinsí, go bhfuil sé oiriúnach dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta.

3. Athbhreithniú a dhéanamh ar dhul chun cinn - A chinneadh an bhfuil deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta

Ní mór dul i mbun plé leis na scoláirí atá i gceist agus lena dtuismitheoirí tráth nach faide ná **20 lá scoile** tar éis na teagmhála tosaigh chun athbhreithniú a dhéanamh ar an dul chun cinn tar éis na hidirghabhála tosaigh.

I measc na ngnéithe tábhachtacha ar fiú machnamh a dhéanamh orthu mar chuid den athbhreithniú tá na rudaí seo i leanas i gceist.

- cineál na hiompraíochta
- éifeachtacht na straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta
- an caidreamh idir na scoláirí

D'fhéadfadh sé go mbeadh maoirseacht agus tacaíocht leanúnach de dhíth ar an scoláire a d'fhulaing iompraíocht bhulaíochta agus ar an scoláire a léirigh an iompraíocht araon.

Mura mbeidh deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta, ba chóir don mhúinteoir athbhreithniú a dhéanamh ar na straitéisí a úsáideadh i gcomhairle leis na scoláirí agus na tuismitheoirí agus aontú ar bhualadh le chéile arís thar thréimhse ama chomhaontaithe go dtí go dtiocfaidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.

Más léir go bhfuil an scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á léiriú aige/aici ag leanúint den iompraíocht a léiriú, ba chóir don scoil smaoineamh ar úsáid a bhaint as na straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí dá bhforáiltear i gCód Iompair na scoile. Má chuimnítear ar smachtbhannaí a úsáid, is ceist é seo idir an scoláire ábhartha, a t(h)uismitheoirí agus an scoil.

4. Bainfidh an scoil úsáid as na cuir chuige seo a leanas chun tacú leo siúd a ndéanfar bulaíocht orthu, iad siúd a bheidh mar fhinné agus iad siúd a léireoidh iompraíocht bhulaíochta

1. Imscrúdú agus Réiteach

Déan imscrúdú pras ar eachtraí bulaíochta a thuairiscítear chun cosc a chur ar an bhfadhb dul in olcas agus chun idirghabháil tráthúil a chinntiú.

2. Cultúr dearfach scoile a chothú

Cothaigh timpeallacht ina mbíonn meas, bá agus cuimsiú mar luachanna lárnacha, rud a fhágann nach nglactar le bulaíocht.

3. Tacaíocht don dalta atá faoi dhéanamh bulaíochta

Tabhair tacaíocht agus dearbhú do dhaltaí a thuairiscíonn bulaíocht, ag rá leo nach bhfuil siad freagrach agus ag spreagadh iad chun a scéal a roinnt.

4. Dul i dTeagmháil leis an Dalta atá ag Léiriú Iompair Bulaíochta

Spreag an dalta chun freagracht a ghlacadh agus tuiscint a fháil ar thionchar a (h)iompair, agus cabhraigh leo athrú dearfach a dhéanamh.

5. Scileanna Sóisialta a Fhorbairt

Tabhair deiseanna do dhaltaí scileanna sóisialta a fheabhsú, cairdeas a thógáil, agus páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí a neartaíonn féinmhuinín.

6. Comhtháthú leis an gCuraclam

Cuir téamaí mar mheas, éagsúlacht agus rialú mothúchán isteach sa churaclam, go háirithe trí ábhair cosúil le OSPS, OSSP, Béarla, Gaeilge, Stair, srl.

7. Ról na dTuismitheoirí

Oibrigh i gcomhar le tuismitheoirí chun tacú leis an dalta, ag tabhairt treorach dóibh maidir le conas dul i ngleic leis an mbulaíocht sa bhaile.

8. Monatóireacht agus Tacaíocht Leanúnach

Lean ort ag déanamh seiceáil rialta leis na daltaí a bhí bainteach le bulaíocht chun a chinntiú go bhfuil an tacaíocht ag leanúint agus ag obair.

9. Comhoibriú le Gníomhaireachtaí Seachtracha

Oibrigh le heagraíochtaí cosúil le NEPS, Tusla, agus Oide chun acmhainní agus seirbhísí tacaíochta breise a fháil.

5. Seirbhísí Tacaíochta

Tá tacaíochtaí ar fáil chun cuidiú le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Ina measc sin tá na nithe seo a leanas:

An tSeirbhís Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais (SNSO) (NEPS)

Is féidir le foireann SNSO tacú le scoileanna maidir le fadhbanna a bhaineann leis an mbulaíocht tríd an seirbhís cásoibre díri nó indíri seo.

Maidir le bulaíocht, is minic a chuireann síceolaithe SNSO comhairle ar scoileanna faoin deachleachtas i dtaobh na bulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi nuair a thagann fadhbanna chun cinn i scoileanna agus/nó cuireann siad oiliúint ar fáil ar thionscnaimh choisctheacha, amhail scileanna sóisialta agus mothúchána, scileanna sóisialta agus scileanna feidhmiúcháin a fhorbairt agus athléimneacht agus scileanna maidir le caidreamh a dheisiú idir piaraí a spreagadh, de réir mar is cuí.

Oide

Cuireann obair Oide le feabhsúchán scoile trí na nithe seo a leanas a chur ar fáil; eispéiris foghlama gairmiúla ardchaighdeáin, tacaíochtaí agus acmhainní a bhaineann le forbairtí curaclaim, spriocanna oideachais níos leithne agus tosaíochtaí náisiúnta, amhail an fholláine, lena náirítear an bhulaíocht a chosc agus dul i ngleic léi.

Webwise

Le cúnamh ón bPainéal Comhairleach don Óige Webwise, forbraíonn Webwise acmhainní óigebhunaithe a mhúsclaíonn feasacht, chomh maith le cláir oiliúna a spreagann an tsaoránacht dhigiteach agus a théann i ngleic le topaicí amhail an fholláine agus an chibearbhulaíocht.

Comhairle Náisiúnta na dTuismitheoirí

Soláthraíonn NPC cúrsaí ar líne agus go pearsanta chun tacú le tuismitheoirí scoláirí bunscoile agus iarbhunscoile araon chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Ionad Frithbhulaíochta OCBÁC

Is ionad taighde ainmnithe ollscoile é Ionad Frithbhulaíochta OCBÁC atá lonnaithe in Institiúid Oideachais OCBÁC. Tá an tionad aitheanta go hidirnáisiúnta de bharr a thaighde ar bhulaíocht agus sábháilteacht ar líne. (Clár FUSE)

Tusla

Ba chóir do scoileanna teagmháil a dhéanamh le Tusla go díreach le haghaidh comhairle sa chás go meastar go bhfuil iompraíocht bhulaíochta ina hábhar imní maidir le cosaint leanaí.

Déanfar gach iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh. San áireamh ansin beidh an cineál iompraíochta, cá háit agus cathain a tharla sé, agus dáta na teagmhála le scoláirí agus tuismitheoirí. Déanfar na gníomhaíochtaí agus na tacaíochtaí comhaontaithe chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochtaa dhoiciméadú. Más ábhar imní í an iompraíocht bhulaíochta maidir le cosaint leanaí déileálfar leis an gceist gan mhoill de réir Nósanna imeachta um Chumhdach Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna.

Mír D: Maoirseacht:

Cuirfidh an príomhoide uasdátú ar iompraíocht bhulaíochta i láthair ag gach cruinniú den Bhord Bainistíochta. San áireamh san uasdátú seo beidh líon na neachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ón gcruinniú deireanach, líon na neachtraí leanúnacha agus líon iomlán na neachtraí ó thús na scoilbhliana.

Sa chás gur tharla eachtraí iompraíochta bulaíochta, cuirfidh an príomhoide uasdátú ó bhéal ar fáil freisin lena n-áirítear nuair is ábhartha, eolas a bhaineann le treochtaí agus patrúin a aithníodh, straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Níl eolas pearsanta ná aitheantais san uasdátú seo. Tá an polasaí seo ar fáil do phobal na scoile ar shuíomh gréasáin na scoile agus ina chóip chrua ach é a iarraidh. Tá leagan den pholasaí seo atá in oiriúint do scoláirí ar taispeáint sa scoil agus tá sé ar fáil freisin ar ár suíomh gréasáin agus ina chóip chrua ach é a iarraidh.

Meán Fómhair 2025

Déanfar an polasaí seo agus a chur i bhfeidhm a athbhreithniú ar bhonn bliantúil nó a luaithe agus is féidir tar éis athrú ábhartha a bheith ann in aon ábhar dá dtagraíonn an polasaí seo.

Sínithe: Aodhagán Ó Siúird

Dáta: 27/8/25 (Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta)

Sínithe: Tony Ó Murchú

Dáta: 1/9/25

(Príomhoide)